

Prof. Ing. arch. Matúš Dulla, PhD.: Súčasné poznanie modernej architektúry na Slovensku a jej európskeho kontextu, s. 3-6

Článok nadväzuje na predchádzajúce práce prof. M. Dulla, venované modernej architektúre na Slovensku. Hľadá paralely s importovanými (Krejcar, Behrens) architektúrami európskeho významu a inšpiráciou diel Wrihgta, Loosa, Corbusiera... pôsobiacich na autenticky domáce podnety (Belluš, Merganc, Tvarožek...) a vyvodzuje, že moderna nebola v čase vzniku automatizmom, ale existoval proces poznávania jednak vonkajších vplyvov a jednak domácich podmienok. Dulla to dokazuje historickým výskumom prítomnosti zahraničných architektov na Slovensku (M.-Nagy, Frank, Meyer, Gropius, Margold a i.) aj ohlasi diel Jurkoviča, Weinwurma, Balána a Grossmana či Belluša v zahraničných publikáciách. Autor skúma a porovnáva reflexie moderny v čase jej zrodu i neskôr a možnosti viacvýkladového pluralistického poznania moderny na Slovensku v súčasnosti. Odporúčam na publikovanie.

Prof. Dr. akad. arch. Ing. Peter Lizon, University of Tennessee, Knoxville, USA

Doc. Ing. arch. Pavol Gregor, PhD.: Priemet determinantov a limitov ochrany pamiatok na architektonicko-urbanistickú koncepciu obnovy historických mestských priestorov, s.7-13

Autor v práci demonštruje najnovšiu systematiku obnovy kultúrneho dedičstva, zúženého na oblasť mestských pamiatkových priestorov. Hlavnú pozornosť venuje sústave metód obnovy a zdôvodneniam diferencovanej aplikácie. Úmernou skratkou definuje a charakterizuje dominantné kategórie sledovanej oblasti a vyjadruje ich základný ideovo-determinačný rozmer a základné metodické kroky obnovy historických mestských priestorov. Naznačená systematika rozborov a prieskumov sleduje okrem zaužívaných aj menej frekventované javy (charakteristika stavebnej a kompozičnej ukončenosti priestorov), v kritériách obnovy stanovuje základné zásady obnovy so zdôraznením zásad spätnej účinnosti overovacích možností porovnávacích štúdií. V návrhu obnovy mestských priestorov sa autor zameriava na tri dominantné oblasti obnovy: funkčnú rehabilitáciu, sanáciu technickej infraštruktúry a výtvarno-technickú rehabilitáciu. V niektorých polohách práca nadobúda charakter detailných návodov, čo je prirodzeným odrazom nielen teoretického poznania, ale aj skúseností z osobnej tvorivej aktivity autora.

Prof. Ing. arch. Tibor Alexy, DrSc., Fakulta architektúry Slovenskej technickej univerzity (FA STU) v Bratislave

Prof. Ing. arch. Peter Gál, PhD.: Krajinná architektúra - stav a perspektívy rozvoja, s. 14-25

Ak keď téma v nadpise štúdie prof. P. Gála je vymedzená užšie, v článku sa hovorí nielen o súčasnom stave krajinskej architektúry a o usmernení zamerania jej teoretickej sféry, ale aj o historických súvislostiach tohto odboru, ktorý zjavne potrebuje väčšiu publicitu a podporu zo strany teórie (viď množstvo a vročenie literatúry) a preto každá vedecká štúdia z tejto oblasti je zaujímavým prínosom. Úvod článku je venovaný histórii krajinskej architektúry, úvahám nad jej postavením a pripomenutiu úlohy prof. E. Hrušku, naň nadväzujú definície základných pojmov odboru (z informačných stránok ASLA) a vymedzenie tvorby krajinného architekta i ďalšie úvahy prevzaté z Bruselskej dohody. Ťažisko štúdie je v analýze nedávnej i aktuálnej situácie v tvorbe a rozvoji krajiny, i osídlenia a v odvodení očakávaných protismerných tendencií. Ďalšia časť je venovaná ekológii a vzťahu (krajinskej) architektúry a ekológii, ako aj environmentálnym problémom našej krajiny. Autorove závery sú zhrnuté do téz usmernenia teoretickej sféry krajinskej architektúry. Drobným formálnym nedostatkom je absencia obvyklého členenia článku na kapitoly, čo napriek skromnému rozsahu sťažuje orientáciu v ňom - plynulý tok textu je prirodzený pre prednášku, menej ale pre štúdiu vedeckého charakteru. Na záver však môžem konštatovať, že článok prof. P. Gála prináša zaujímavé informácie a podnetné myšlienky a odporúčam jeho uverejnenie v Architektonických listoch FA STU.

Ing. arch. Henrich Pifko, PhD., FA STU v Bratislave

Ing. arch. Peter Kardoš, PhD.: Formovanie urbanistického priestoru a urbánneho prostredia z hľadiska vnímania a hodnotenia významu, kvality a komplexnosti za podpory priestorovej simulácie, s. 26-34

Vedecké pojednání o základných otázkach urbanistické tvorby v 5 kapitolách sumarizuje a kladie do súvislostí relevantní projevy hmotných složek a priestorových komponentů veřejného životního prostředí člověka na úrovni městské struktury a fenomény vizuálního a imaginace jako mediálních činitelů v procese urbanistické proměny. Z hlediska zvyšování kvality a komplexnosti urbánneho prostředí považuje za významné tvořivé reagovat na tři jeho základní charakteristiky: identitu, prostorové uspořádání a uživatelský význam. Zvlášť propracována je kapitola o prostorové simulaci jako metody, ze které vidět, že autor má dostatek zkušeností zejména s prostorovými aspekty smyslové simulace.

Domnívám se, že autor u interaktivních procesů staví do popředí spontánní vizuální a emotivní vjem, který je sice v urbanistické a architektonické tvorbě významný, ale zdaleka ne jediným, který vede k cíli. Po přečtení textu se lze domnívat, že autor ve své pedagogické praxi aplikoval různé metody prostorové simulace, proto je podle mého názoru na škodu, že takto zadané a metodicky vedené projekty nejsou v práci výstižněji a konkrétněji prezentovány.

Doc. Ing. arch. Arnošt Navrátil, CSc., Fakulta architektury ČVUT Praha

Doc. Ing. arch. Daniela Gažová, PhD: Aktuální otázky tvorby přírodního prostředí sídla, s.35-41

Nové společenské a ekonomické podmínky, aktivita zahraničních investorů a nedostatek občanské vybavenosti přinesly v posledních letech silný tlak na zahušťování městské struktury a na dotváření systémů městské infrastruktury.

V takové situaci je nezbytnou nutností zamýšlet se nad koncepčními otázkami nových podob vztahu přírodního prostředí a městské struktury nikoliv v dílčích (i když třeba velmi aktuálních) problémech, ale v systémovém přístupu usměrňování přeměn přírodního prostředí města.

Práce Ing. arch. Daniely Gažové, PhD. je příspěvkem k této tematice, neboť se věnuje základním pojmům a východiskům a poukazuje na cesty zakotvení principů tvorby přírodního prostředí v metodice projektové práce a v procesu územního plánování. Je možné shrnout, že předložená práce uceleným způsobem zpracovává problematiku interakce přírodního a urbánního prostředí ve struktuře sídla. Pohybuje se v úrovni systémově uspořádaných obecných pojmů, definic a charakteristik, vystihujících řešenou problematiku. Pojetí práce odpovídá výběr literatury, opírající se o základní urbanisticko-architektonicko-krajinářskou literaturu a o aktuální soubor vlastních projektových a výzkumných prací a vlastního podílu na úlohách zaměřených ke krajinářské problematice.

Doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc., ČVUT v Praze, Fakulta architektury, ústav urbanismu, Praha.

Doc. Ing. arch. Mária Budiaková, CSc.: Vázby energetických, solárných a inteligentných systémov na architektúru, s. 42-48

Záměrem autorky bylo v předkládané práci zpracovat dostatek podkladů a příkladů a dát tak možnosti k postačující odborné informaci v dané problematice a poskytnout tak solidní výchozí údaje k tvůrčímu přístupu při návrhu budov. Autorka podává informace o zdrojích energie, spotřebě

energie v různých oblastech a konstatuje předpokládaný nárůst spotřeby především zvyšujícím se počtem obyvatel. Dále zmiňuje potřebu starosti o životní prostředí i ve vztahu k energetické náročnosti budov. Konstatuje, že "architektúra, ktorá zbytočne stráca dodané teplo, nie je klimaticky a energeticky uvedomelá". Cílem článku je analyzovat současný stav architektury z hlediska energie, hledat nové možnosti úspory energie ve vztahu k architektonickému návrhu, poukázat na nové možnosti architektonického návrhu budovy ve vztahu k solárním prvkům a vytvořit obraz o progresivních možnostech architektonického návrhu inteligentních budov.

Autorka prokázala schopnost zvolené aktuální téma systematicky zpracovat a formulovat jasné závěry jako odborně cenné podklady pro tvůrčí návrhovou činnost. Doporučuji k publikování.

Doc. Ing. akad. arch. František Pšenička, CSc., vedoucí ústavu stavitelství Fakulty architektury ČVUT v Praze